

Beleidsregels selectiecriteria gemeentelijke monumenten Altena 2026

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Altena,

Gelet op

- artikel 5 lid 2 van de Erfgoedverordening Altena 2019 en artikel 4:81 Algemene wet bestuursrecht,

Overwegende dat

- het gewenst is een objectieve werkwijze te hanteren bij het aanwijzen van gemeentelijke monumenten;

besluit vast te stellen de volgende beleidsregels: 'Beleidsregels selectiecriteria gemeentelijke monumenten Altena 2026'

Artikel 1. Begripsomschrijving

De begrippen in deze beleidsregel hebben dezelfde betekenis als in de Erfgoedverordening Altena 2019.

Artikel 2. Selectiecriteria

Hieronder worden de criteria vermeld waaraan een pand of object moet voldoen om de beschermde gemeentelijke monumentenstatus te kunnen krijgen.

1. *Architectonische waarde onder te verdelen in exterieur en interieur:*
 - a. de zaak of terrein is een goed voorbeeld van een bepaalde stijl of bouwtrant;
 - b. de zaak of terrein is een goed voorbeeld van een functionele en/of typologische ontwikkeling;
 - c. de zaak of terrein bezit bijzondere bouwhistorische of esthetische kwaliteiten (massa, ruimtelijke indeling, verhoudingen in de gevels, bijzondere of zeldzame detaillering, materiaal- en/of kleurgebruik, symboliek);
 - d. de zaak of terrein is een goed voorbeeld van het werk van een architect en neemt een belangrijke plaats in zijn oeuvre en/of in de plaatselijke, regionale of landelijke architectuurschiedenis in;
 - e. de zaak of terrein is van belang vanwege een constructiewijze die historisch is overgeleverd of vernieuwend is voor de tijd van het ontstaan (pioniersfunctie).
2. *Stedenbouwkundige waarde (ensemblewaarde)*
 - a. de zaak of terrein is een essentieel onderdeel van een in cultuurhistorisch opzicht belangrijk stedenbouwkundig of landschappelijk concept;
 - b. de zaak of terrein is een onderdeel van een historisch gegroeid stedelijk of landschappelijk gebied en speelt daarin een beeldbepalende rol;
 - c. de zaak of terrein is van belang vanwege de wijze van verkaveling, inrichting en voorzieningen;
 - d. de zaak of terrein heeft een bijzondere ruimtelijke betekenis voor het aanzien van een streek, stad, dorp of wijk (oriëntatiepunt);
 - e. de zaak of terrein is van belang vanwege de bijzondere ruimtelijke kwaliteit van de bebouwing en de (historische) ruimtelijke relatie met groenvoorzieningen, wegen, wateren en/of geologische of morfologische bodemgesteldheid.
3. *Cultuurhistorische waarde*
 - a. de zaak of terrein is van belang als bijzondere uitdrukking van een culturele, sociaal –economische, technische of geestelijk ontwikkeling;
 - b. de zaak of terrein is van belang als bijzondere uitdrukking van een geografische, landschappelijke of bestuurlijke ontwikkeling;
 - c. de zaak of terrein is van belang vanwege een plaatselijk, regionaal of landelijk historisch gegeven (feiten, gebeurtenissen, bewoners, beroepen enz.).
4. *Gaafheid/herkenbaarheid:*
 - a. de zaak of terrein is van belang vanwege de gaafheid van het exterieur en/of interieur;
 - b. de zaak of terrein is van belang als onderdeel van een complex, waarvan de samenstellende delen (hoofd- en bijgebouwen, hekwerken, tuinaanleg enz.) een gaaf en herkenbaar visueel karakter hebben;
 - c. de zaak of terrein is van belang als onderdeel van een stedelijke, dorpse of landschappelijke omgeving met een gave structuur en herkenbaar visueel karakter.
5. *Zeldzaamheid*

- a. de zaak of terrein is van belang vanwege zijn zeldzaamheid in architectuurhistorisch, bouwtechnisch, typologisch of functioneel opzicht en/of zijn bijzondere ouderdom;
- b. de zaak of terrein is van uitzonderlijk belang vanwege één of meer van de onder 1 tot en met 4 vermelde kwaliteiten.

Artikel 3. Weging van de beoordelingscriteria

Bij de weging van de verschillende criteria spelen de volgende aspecten een rol:

1. uitgesproken voorbeeld en een uniek ontwerp van een zaak of terrein: sterk / gemiddeld / zwak;
2. gaafheid / herkenbaarheid (ongeschondenheid) van een zaak of terrein: sterk / gemiddeld / zwak;
3. zeldzaamheid (uniek in haar aanwezigheid) van een zaak of terrein: sterk / gemiddeld / zwak.

Bovenstaande beoordelingscriteria vormen een hulpmiddel bij de afweging een zaak of terrein al dan niet aan te wijzen als beschermd gemeentelijk monument. In de regel zullen daarbij verschillende criteria tegelijkertijd van toepassing zijn. Alle criteria zijn daarbij gelijk van waarde en kunnen in combinatie met andere criteria een aanvullende of compenserende rol vervullen. Zo kunnen bijvoorbeeld minpunten inzake gaafheid gecompenseerd worden door een grote mate van zeldzaamheid. En andersom wordt meer waarde gehecht aan gaafheid als de zaak of het terrein minder hoog scoort ten aanzien van zeldzaamheid. Het is niet zo dat alle criteria gelijktijdig van toepassing moeten zijn om een zaak of terrein aan te wijzen als beschermd gemeentelijk monument. Bij enkele grote monumenten zal dat het geval zijn, maar dat hoeft niet. In uitzonderlijke gevallen kunnen zaken of terreinen zelfs op basis van één criterium aangewezen worden als beschermd gemeentelijk monument (bijvoorbeeld zaken of terreinen die van grote waarde zijn omdat ze zijn ontworpen door een belangrijke architect of omdat ze gerelateerd zijn aan een belangrijke historische gebeurtenis). De waardering van een zaak of terrein op basis van bovenstaande criteria is terug te vinden in de door een onafhankelijke deskundige, niet zijnde een lid van de Commissie Omgevingskwaliteit (gemeentelijke adviescommissie), opgestelde redengevende monumentenbeschrijving. Op basis van deze beschrijving adviseert de Commissie Omgevingskwaliteit (gemeentelijke adviescommissie) het College van burgemeester en wethouders om een pand of object aan te wijzen tot beschermd gemeentelijk monument.

Artikel 4. Citeertitel en Slotbepalingen

1. Deze regels worden aangehaald als 'Beleidsregels selectiecriteria gemeentelijke monumenten Altena 2026';
2. Deze beleidsregels treden in werking met ingang van de dag volgende op die van de openbare bekendmaking in het Digitale Gemeenteblad van de gemeente Altena;
3. Deze beleidsregels zijn van kracht tot het moment dat deze worden gewijzigd dan wel ingetrokken.

Aldus vastgesteld in de vergadering van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Altena van 7 juli 2026.

*De secretaris,
drs. P.J.E. Breukers*

*De voorzitter,
drs. E.B.A. Lichtenberg MCM*